

นวัตกรรมปฐมวัยในบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (Brain Based Learning)

โดย

นางสาวชญัญญา แผงจันทิก	571031321159
นางสาวสุนันท์ กล้าหาญ	571031321158
นางสาวพิศมัย แก้วสมสิน	571031321160
นางสาวเกศินี เปสันเทียะ	571031321161
นางสาวพุ่มพวง พ่วงจันทิก	571031321162
นางสาวชนิดาภา หาญชนะ	571031321164

เสนอ

อาจารย์ประจำวิชา นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

รายวิชา นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

คำนำ

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นการนำเสนอ นวัตกรรมปฐมวัย ในบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านของแนวคิด หลักการนวัตกรรม หลักการและ ที่มาของการเลือกนวัตกรรมในบริบทลักษณะการจัดการชั้นเรียน เช่น การจัดมุม การจัดตารางกิจกรรม บทบาทครู เด็ก และผู้ปกครอง สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการประเมินผล โดยศึกษาข้อมูลจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 5 ศูนย์ของคณะผู้จัดทำซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ภายใต้ แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบใช้สมองเป็นฐาน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จัดการเรียนการสอนแบบใช้สมองเป็นฐานในรายงานนี้ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองไทร เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดใหญ่ จำนวนเด็ก 198 คน ปรัชญาประจำศูนย์ พัฒนาการเด่น เน้นความเป็นไทย ใส่ใจโภชนาการ เบิกบานมีความสุข ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลหนองหญ้าขาว เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดใหญ่ จำนวนเด็ก 165 คน ปรัชญาประจำศูนย์ พัฒนาสมวัย ตั้งใจศึกษา วิชาการเด่น เน้นคุณธรรม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านปางโก เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขนาดกลาง จำนวนเด็ก 42 คน ปรัชญาประจำศูนย์ มุ่งเตรียมความพร้อม ส่งเสริมการเรียนรู้ มุ่งสู่ความ มีวินัย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านขั้วศรีจันทร์ เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดเล็ก จำนวน เด็ก 15 คน ปรัชญาประจำศูนย์ ส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาสู่สังคมไทย และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล ตำบลหนองน้ำใส เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดใหญ่ จำนวนเด็ก 108 คน ปรัชญาประจำศูนย์ เรียนรู้ ผ่านการเล่น เน้นพัฒนาการสมวัย

คณะผู้จัดทำ
8 พฤศจิกายน 2557

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

แนวคิด หลักการนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

1

หลักการและที่มาของการเลือกนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในบริบท

1

ลักษณะการจัดการชั้นเรียน

2

บทบาทครู เด็ก และผู้ปกครอง

3

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4

การประเมินผล

5

อ้างอิง

6

แนวคิด หลักการนวัตกรรม

การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based learning) เป็นแนวความคิดของนักประสาทวิทยาและนักการศึกษากลุ่มหนึ่งที่สนใจการทำงานของสมองมาประสานกับการจัดการศึกษา โดยนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสมองไปใช้เป็นเครื่องมือในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพสูงสุดในการเรียนรู้ของมนุษย์แต่ละช่วงวัย การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการของสมอง แต่ละช่วงวัยเป็นการนำเอาองค์ความรู้ของสมอง มาใช้เป็นฐานในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างศักยภาพสูงสุดในการเรียนรู้ของมนุษย์ถือว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเชื่อว่า ความสำเร็จของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพของมนุษย์ก็คือ การพัฒนาศักยภาพของสมองและการเรียนรู้ของผู้เรียนที่จะต้องมีความร่วมมือจากทุกฝ่าย

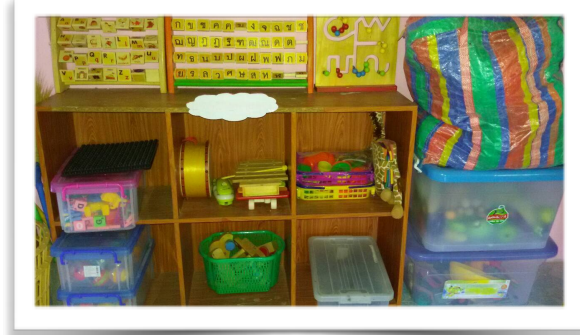
หลักการและที่มาของการเลือกนวัตกรรมในบริบท

กระแสความตื่นตัวเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based learning) ในศตวรรษที่ 21 เริ่มเด่นชัดและ มีความสำคัญเป็นอย่างมาก Brain based learning เป็นที่รู้จักในวงการการศึกษาไทย รวมไปถึงบรรดาพ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่สรรหาความแปลกใหม่ทางการศึกษาสำหรับลูก แม้แต่กระทรวงศึกษาธิการเองก็มีนโยบายให้มีการจัดการศึกษาในแนวทางนี้เป็นแนวทางหลักที่ใช้ในโรงเรียน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 5 ศูนย์ได้มีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติของสมองเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีพัฒนาการที่เหมาะสมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

ลักษณะการจัดชั้นเรียน

เตรียมสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน โดยจัดมุมประสบการณ์ที่หลากหลายเช่น มุมบ้าน มุมบทบาทสมมติ มุมหนังสือ มุมบล็อก และอื่นๆ รวมไปถึงการจัดทำตารางกิจกรรมประจำวันไว้ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วย

ตารางการจัดกิจกรรมประจำวัน	
07.30-08.15	รับเด็ก
08.15-08.45	เคารพธงชาติ สวดมนต์
08.45-09.00	ตรวจสอบสุขภาพ ไปห้องน้ำ ล้างมือ
09.00-09.20	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
09.20-10.20	กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี
10.20-10.30	พัก (ของว่างเช้า)
10.30-10.45	กิจกรรมเสริมประสบการณ์
10.45-11.30	กิจกรรมกลางแจ้ง
11.30-12.00	พักรับประทานอาหารกลางวัน
12.00-14.00	นอนพักผ่อน
14.00-14.20	เก็บที่นอน ล้างหน้า
14.20-14.50	กิจกรรมเกมการศึกษา
14.50-15.00	เตรียมตัวกลับบ้าน

บทบาทครู เด็ก และผู้ปกครอง

1. ครูสร้างบรรยากาศในการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง กล้าคิดกล้าแสดงออก

2. จัดสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ตลอดจนสื่อต่างๆ เช่น เพลง และคำคล้องจอง เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดความคิด จินตนาการ ในการที่จะเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ประจำวัน

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ครูให้ความเป็นกันเองกับผู้เรียน ในขณะที่ผู้เรียนทำกิจกรรมด้วยการสนทนาซักถาม กระตุ้นให้แรงเสริมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีกำลังใจทำงาน และมีความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็น

4. ให้แรงเสริมในทางบวกขณะที่ผู้เรียนออกมานำเสนอผลงาน และแนะนำ อำนวยความสะดวกต่าง ๆ เมื่อผู้เรียนต้องการ

5. สังเกตและจดบันทึกตามแบบบันทึก

ผู้ปกครองและเด็กสามารถเตรียมความพร้อมให้กับสมองได้โดยการให้เด็กได้ดื่มน้ำบริสุทธิ์วันละ 6 – 8 แก้ว เพราะถ้าร่างกายได้รับน้ำอย่างเพียงพอจะทำให้เซลล์สมองทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การรับประทานอาหาร ควรให้เด็กรับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ ซึ่งถูกต้องตามหลักโภชนาการ เพราะอาหารจะทำให้เซลล์ประสาท / เซลล์สมองเจริญเติบโต ส่งผลให้ความจำดีและเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จัดสื่อและอุปกรณ์ต่างๆเพื่อใช้ในการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรมดังนี้

1. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง ซึ่งจังหวะและดนตรีที่ใช้ประกอบ ได้แก่ เสียงปรบมือ เสียงเพลง เสียงเคาะไม้ และอื่นๆ มาประกอบการเคลื่อนไหว เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์
2. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ฝึกการทำงานและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่จัดมุ่งฝึกให้ เด็กมีโอกาสฟัง พูด อ่าน เขียน สังเกต คิดแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล และฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน โดยจัดกิจกรรมด้วยวิธีต่างๆ เช่น การสนทนา อภิปราย สาธิต ทดลอง เล่านิทาน เล่นบทบาทสมมติ ร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง ศึกษาออกสถานที่
3. กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ โดยใช้ศิลปะ เช่น การวาด การตัดปะ การฉีกปะ การระบายสี ขณะที่เด็กทำงานศิลปะ สมอของเด็กรู้จักเชื่อมโยงความคิด จินตนาการ อันจะส่งผลให้เด็กมีความรู้สึกพอใจมีความสุข
4. กิจกรรมเสรี/การเล่นตามมุม เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระตามมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์หรือศูนย์การเรียนรู้ที่จัดไว้ในห้องเรียน เช่น มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมบ้านมุมวิทยาศาสตร์ เป็นต้น การเล่นของเล่นที่ครูจัดเตรียมอย่างเป็นระเบียบ ในมุมต่างๆ ภายในห้องด้วยบรรยากาศที่ผ่อนคลาย จะส่งผลให้เด็กมีสมาธิและประสบความสำเร็จกับการเล่น เพื่อเรียนรู้การเล่นของเล่น ทำให้โครงสร้างทางสมองของเด็กได้พัฒนาและพร้อมใช้งาน
5. กิจกรรมกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กออกไปนอกห้องเรียนเพื่อออกกำลังกาย เคลื่อนไหวร่างกายและแสดงออกอย่างอิสระ โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก การเล่นกลางแจ้งด้วยกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย เช่น การเล่นเครื่องเล่นสนาม การเล่นน้ำ เล่นทรายมีผลดีอย่างยิ่งกับการพัฒนาสมองเด็กเนื่องจากสมองเรียนรู้ได้ดีผ่านการเล่นและการลงมือปฏิบัตินั่นเอง
6. เกมการศึกษาเป็นเกมการศึกษาที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา ประกอบด้วย เกมจับคู่ เกมแยกประเภท เกมจัดหมวดหมู่ เกมเรียงลำดับ เกมโดมิโน เกมลอตโต ภาพตัดต่อและอื่นๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียว เล่นเป็นกลุ่ม โดยมีครูคอยแนะนำด้วยคำพูดเชิงบวก อันจะส่งผลให้สมองของเด็กเรียนรู้ที่จะให้ความหมายกับสิ่งที่เห็น รู้จักสังเกต คิด หาเหตุผล และเกิดความคิดรวบยอด

การประเมินผล

การวัดและประเมินผลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น จะใช้การสังเกต ชักถาม ทดลอง และบันทึก
ลงในแบบประเมินพัฒนาซึ่งจะครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติ
ปัญญา โดยจะมีการประเมินเป็นรายสัปดาห์ และรายภาคการศึกษา

อ้างอิง

กิตติศักดิ์ เกตุนุติ. (2557). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ B-R-A-I-N เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดและวิจารณ์ของเด็กปฐมวัย. (ปริญญาานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

ปรีชมน กาลพัฒน์. (2554). การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน : brain based learning. สืบค้นจาก http://www.pharmacy.cmu.ac.th/unit/unit_files/files_download/2011-10-19ก.ย.54%20doc.pdf

พิรญาณ์ นิลโอโล. (2557). การพัฒนาการอ่านออกเสียงและการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย โดยใช้การเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐานของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. (เค้าโครงวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์).